

Raad van de
Europese Unie

**Brussel, 9 oktober 2014
(OR. en)**

**11103/13
DCL 1**

**WTO 139
SERVICES 26
FDI 17
USA 18**

DERUBRICERING

van document: ST 11103/13 RESTREINT UE/EU RESTRICTED

d.d.: 17 juni 2013

nieuwe status: Publiek

Betreft: Richtsnoeren voor de onderhandelingen over het trans-Atlantische handels- en investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika

Hierbij gaat voor de delegaties de gederubriceerde versie van bovengenoemd document.

De tekst van dit document is identiek aan die van de voorgaande versie.

RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE

Brussel, 17 juni 2013 (25.06)
(OR. en)

11103/13

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

WTO 139
SERVICES 26
FDI 17
USA 18

NOTA

van: het secretariaat-generaal van de Raad
aan: de delegaties

Betreft: Richtsnoeren voor de onderhandelingen over het trans-Atlantische handels- en investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika

Hierbij gaan voor de delegaties de richtsnoeren voor de onderhandelingen over het trans-Atlantische handels- en investeringspartnerschap tussen de Europese Unie en de Verenigde Staten van Amerika, die op 14 juni 2013 in de Raad Buitenlandse Zaken (Handel) zijn aangenomen.

NB: Dit document bevat als RESTREINT UE/EU RESTRICTED gerubriceerde informatie waarvan de openbaarmaking zonder machtiging nadelig kan zijn voor de belangen van de Europese Unie of van één of meer van haar lidstaten. Alle geadresseerden wordt derhalve verzocht zeer zorgvuldig met dit document om te gaan, conform de beveiligingsvoorschriften van de Raad voor als RESTREINT UE/EU RESTRICTED gerubriceerde documenten.

**RICHTSNOEREN VOOR DE ONDERHANDELINGEN OVER EEN UITGEBREIDE
OVEREENKOMST INZAKE HANDEL EN INVESTERINGEN, GEHETEN HET
TRANS-ATLANTISCHE HANDELS- EN INVESTERINGSPARTNERSCHAP,
TUSSEN DE EUROPESE UNIE EN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA**

Aard en werkingssfeer van de overeenkomst

1. De overeenkomst zal uitsluitend bepalingen bevatten over handel en aan handel verwante gebieden die van toepassing zijn in de betrekkingen tussen de partijen. De overeenkomst moet bevestigen dat het trans-Atlantische handels- en investeringspartnerschap gebaseerd is op gemeenschappelijke waarden, waaronder de bescherming en bevordering van mensenrechten en internationale veiligheid.
2. De overeenkomst moet ambitieus, uitgebreid, evenwichtig en volledig in overeenstemming zijn met de regels en plichten van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).
3. De overeenkomst moet voorzien in wederkerige liberalisatie van handel in goederen en diensten, in regels over handelsgerelateerde kwesties, en is ambitieus: zij gaat verder dan de bestaande WTO-verbintenissen.
4. De verplichtingen van de overeenkomst moeten op alle niveaus van overheid bindend zijn.

NB: Dit document bevat als RESTREINT UE/EU RESTRICTED gerubriceerde informatie waarvan de openbaarmaking zonder machtiging nadelig kan zijn voor de belangen van de Europese Unie of van één of meer van haar lidstaten. Alle geadresseerden wordt derhalve verzocht zeer zorgvuldig met dit document om te gaan, conform de beveiligingsvoorschriften van de Raad voor als RESTREINT UE/EU RESTRICTED gerubriceerde documenten.

5. De overeenkomst moet bestaan uit drie hoofdonderdelen: a) markttoegang, b) regelgevingskwesties en non-tarifaire belemmeringen (NTB's), en c) regels. Deze drie onderwerpen zullen in de onderhandelingen gelijktijdig, in het kader van een enkele onderneming, worden behandeld, wat een juiste balans tussen de afschaffing van tarieven, de verwijdering van onnodige, door regelgeving veroorzaakte handelsbelemmeringen en de totstandbrenging van betere regels moet garanderen, in elk van deze drie onderdelen substantiële resultaten moet opleveren en moet leiden tot een daadwerkelijke openstelling van elkaars markten.

Preambule en algemene beginselen

6. De preambule zal erop wijzen dat het partnerschap met de Verenigde Staten gebaseerd is op gemeenschappelijke beginselen en waarden die aansluiten op de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie. De preambule zal onder meer wijzen op:
- de gemeenschappelijke waarden op het gebied van mensenrechten, fundamentele vrijheden, democratie en de rechtstaat;
 - het engagement van de partijen voor duurzame ontwikkeling en de bijdrage van de internationale handel aan duurzame ontwikkeling in haar economische, sociale en milieudimensies, met inbegrip van economische ontwikkeling, volle en productieve werkgelegenheid en behoorlijk werk voor iedereen, alsook de bescherming en het behoud van het milieu en de natuurlijke hulpbronnen;
 - het engagement van de partijen om tot een overeenkomst te komen die in volledige overeenstemming is met de rechten en plichten die voortvloeien uit de WTO, en die het multilaterale handelssysteem volledig ondersteunt;
 - het recht van de partijen om maatregelen te nemen die rechtmatige doelstellingen van overheidsbeleid nastreven, op basis van het door hen passend geachte niveau van bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid, de werknemers, de consumenten en het milieu en de bevordering van culturele diversiteit zoals neergelegd in het Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen van de UNESCO;
 - het gemeenschappelijk doel van de partijen om rekening te houden met de bijzondere uitdagingen waarmee kleine en middelgrote bedrijven geconfronteerd worden bij het bijdragen aan de ontwikkeling van handel en investeringen;
 - het engagement van de partijen om met alle relevante geïnteresseerde partijen te communiceren, met inbegrip van de privésector en organisaties van de civiele samenleving.

Doelstellingen

7. De overeenkomst heeft ten doel het handelsverkeer tussen de EU en de VS en de wederzijdse investeringen te doen toenemen door het onbenutte potentieel van een werkelijk trans-Atlantische marktplaats te verwezenlijken, en daarmee nieuwe economische kansen voor het scheppen van banen en groei te genereren door verbeterde toegang tot de markt en grotere compatibiliteit op het gebied van regelgeving, alsook de weg naar mondiale normen uit te stippelen.
8. Uit de overeenkomst moet duidelijk blijken dat duurzame ontwikkeling een overkoepelende doelstelling van de partijen is en dat zij ervoor trachten te zorgen dat internationale milieu- en arbeidsovereenkomsten en –normen worden gerespecteerd, en dat een hoge mate van bescherming van het milieu, de werknemers en de consumenten wordt bevorderd, conform het acquis van de EU en de wetgeving van de lidstaten. Uit de overeenkomst moet duidelijk blijken dat de partijen handel of buitenlandse directe investeringen niet zullen bevorderen door versoepeling van binnenlandse wetgeving en normen op het gebied van het milieu, arbeidsomstandigheden en -voorwaarden, gezondheid en veiligheid op het werk, of van belangrijke arbeidsnormen of –beleid en -wetgeving die bedoeld zijn om culturele diversiteit te beschermen en te bevorderen.
9. De overeenkomst mag geen bepalingen bevatten die een risico inhouden op aantasting van de culturele en taalkundige diversiteit van de Unie of haar lidstaten, meer bepaald in de culturele sector, noch beperkingen opleggen aan de Unie en haar lidstaten in het handhaven van bestaand beleid en bestaande maatregelen ter ondersteuning van de culturele sector, gezien de bijzondere status van deze sector in de EU en haar lidstaten. Het vermogen van de Unie en haar lidstaten om, in het licht van ontwikkelingen in deze sector, met name op digitaal gebied, beleid en maatregelen te implementeren wordt door deze overeenkomst onverlet gelaten.

TOEGANG TOT DE MARKT

Handel in goederen

10. *Tarieven op en andere voorschriften voor invoer en uitvoer*

Het doel zal zijn alle tarieven op bilaterale handel te verwijderen, met de gemeenschappelijke doelstelling dat een groot deel van de tarieven direct bij de inwerkingtreding van de overeenkomst wordt afgeschaft, en dat alle tarieven, behalve die welke het meest gevoelig liggen, op de korte termijn worden afgebouwd. In de loop van de onderhandelingen overwogen beide partijen opties voor het omgaan met de gevoeligste producten, waaronder tariefcontingenten. Alle douanerechten, belastingen, vergoedingen of heffingen en kwantitatieve beperkingen op uitvoer naar de andere partij, alsmede vergunningvoorschriften ter zake die niet door uitzonderingen in de overeenkomst worden gerechtvaardigd, moeten bij toepassing van de overeenkomst worden afgeschaft. Tijdens de onderhandelingen **wordt** ook ingegaan op problemen in verband met resterende belemmeringen voor de handel in producten voor tweërlei gebruik die de integriteit van de eengemaakte markt aantasten.

11. *Oorsprongsregels*

De onderhandelingen zullen erop gericht zijn de EU- en VS-benaderingen wat betreft oorsprongsregels zodanig met elkaar te verzoenen dat handel tussen de partijen wordt gefaciliteerd en rekening wordt gehouden met de oorsprongsregels van de EU en de belangen van EU-producenten. Zij moeten er ook op gericht zijn ervoor te zorgen dat administratieve fouten op passende wijze worden afgehandeld. Voorts zal, aansluitend op een door de Commissie te presenteren analyse van mogelijke economische gevolgen en in voorafgaand overleg met het Comité handelspolitiek, bekeken worden hoeveel ruimte er is voor cumulatie met buurlanden die vrijhandelsovereenkomsten (FTA's) met de EU en de VS hebben gesloten.

12. *Algemene uitzonderingen*

De overeenkomst zal een algemene uitzonderingsclausule bevatten, gebaseerd op de artikelen XX en XXI van de GATT.

13. *Antidumping- en compenserende maatregelen*

De overeenkomst moet een clausule betreffende antidumping- en compenserende maatregelen bevatten, krachtens welke beide partijen in overeenstemming met de WTO-overeenkomst inzake de toepassing van artikel VI van de Algemene Overeenkomst inzake Tarieven en Handel 1994 of de WTO-overeenkomst inzake subsidies en compenserende maatregelen passende maatregelen kunnen nemen tegen dumping en/of tot compenserende maatregelen aanleiding gevende subsidies. De overeenkomst moet voorzien in een regelmatige dialoog over handelsbeschermingsaangelegenheden.

14. *Waarborgen*

Om liberaliseringsverbintenissen te maximaliseren, moet de overeenkomst een bilaterale waarborgclausule bevatten die ieder van de partijen toestaat preferenties geheel of gedeeltelijk op te heffen als een toename in de invoer van een product uit de andere partij de binnenlandse industrie ernstig aantast of dreigt aan te tasten.

Handel in diensten; vestiging

15. De onderhandelingen over handel in diensten zullen erop gericht zijn de bestaande autonome niveaus van liberalisering van beide partijen te fixeren op het hoogste niveau van de in bestaande FTA's vastgelegde liberalisering, in overeenstemming met artikel V van de GATS, waarbij nagenoeg alle sectoren en alle toeleveringskanalen worden bestreken, en tegelijkertijd nieuwe toegang tot de markt wordt gecreëerd door reeds lang bestaande belemmeringen voor de markttoegang aan te pakken, waarbij rekening wordt gehouden met de gevoeligheid van bepaalde sectoren. Bovendien zullen de VS en de EU bindende verbintenissen opnemen om te zorgen voor transparantie, onpartijdigheid en rechtmatigheid wat betreft vergunningverlening en kwalificatievereisten en –procedures, alsook om de in de huidige FTA's van de VS en de EU opgenomen regelgevingsdisciplines te versterken.

16. De partijen moeten overeenkomen ondernemingen, dochterondernemingen en bijkantoren van de andere partij die zich op hun grondgebied willen vestigen, geen minder gunstige behandeling toe te kennen dan hun eigen ondernemingen, dochterondernemingen en bijkantoren, daarbij naar behoren rekening houdend met de gevoelige aard van bepaalde sectoren.

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

17. De overeenkomst moet een kader ontwikkelen voor het faciliteren van de wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties.
18. De overeenkomst zal de handhaving van in de relevante WTO-regels (artikelen XIV en XIVbis GATS) gerechtvaardigde uitzonderingen op het leveren van diensten niet uitsluiten. De Commissie moet er tevens op toezien dat de overeenkomst de partijen op geen enkele manier verhindert hun nationale wet- en regelgeving betreffende binnenkomst en verblijf toe te passen, op voorwaarde dat zij hierdoor de voordelen van de overeenkomst niet tenietdoen of beperken. De wet- en regelgeving van de EU en de lidstaten betreffende werk en arbeidsomstandigheden blijft onverkort van toepassing.
19. De hoge kwaliteit van de openbare voorzieningen in de EU moet worden gevrijwaard, conform het VWEU en met name Protocol nr. 26 betreffende de diensten van algemeen belang, en met inachtneming van de verbintenissen van de EU op dit gebied, onder meer in het kader van de GATS.
20. Bij de uitoefening van overheidsgezag verleende diensten als gedefinieerd in artikel I, lid 3, van de GATS moeten van de onderhandelingen worden uitgesloten.
21. Audiovisuele diensten zullen niet onder dit hoofdstuk vallen.

Bescherming van investeringen

22. Het doel van onderhandelingen over investeringen zal zijn om te komen tot liberalisering van investeringen en beschermingsvoorzieningen, met inbegrip van gebieden van gemengde bevoegdheid, zoals aspecten van portefeuillebelegging, eigendom en onteigening, op basis van de hoogste niveaus van liberalisering en de hoogste mate van bescherming die de partijen tot nu toe overeen zijn gekomen. Of ook de bescherming van investeringen en de beslechting van geschillen tussen investeerders en de overheid, na voorafgaand overleg met de lidstaten en in overeenstemming met de EU-Verdragen, zullen worden meegenomen, zal afhangen van de vraag of een bevredigende oplossing wordt gevonden waarmee wordt tegemoetgekomen aan de belangen van de EU met betrekking tot de in punt 23 vermelde vraagstukken. Deze aangelegenheid zal ook worden besproken met het oog op het uiteindelijke evenwicht in de overeenkomst.
23. Wat betreft de bescherming van investeringen moeten de desbetreffende bepalingen van de overeenkomst tot doel hebben:
- aan Europese investeerders in de VS het hoogste niveau van rechtsbescherming en zekerheid te bieden,
 - te zorgen voor de bevordering van Europese normen van bescherming, om Europa voor buitenlandse investeerders aantrekkelijker te maken,
 - te zorgen voor een gelijk speelveld voor investeerders in de VS en in de EU,
 - voort te bouwen op de ervaring en beste praktijken van lidstaten wat betreft hun bilaterale investeringsovereenkomsten met derde landen,
 - en dit zonder aantasting van het recht van de EU en van de lidstaten om overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden maatregelen te treffen en te handhaven die nodig zijn voor het op niet-discriminerende wijze nastreven van rechtmatige doelstellingen van overheidsbeleid op sociaal gebied, op het gebied van het milieu, beveiliging, stabiliteit van het financieel stelsel, de volksgezondheid en de veiligheid. De overeenkomst moet het beleid van de EU en haar lidstaten op het gebied van de bevordering en bescherming van culturele diversiteit respecteren.

RESTREINT UE/EU RESTRICTED

Werkingsfeer: het hoofdstuk van de overeenkomst over investeringen moet een grote verscheidenheid aan investeerders en hun investeringen dekken, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, ongeacht of de investering voor of na de inwerkingtreding van de overeenkomst is gedaan.

Normen voor behandeling: de onderhandelingen moeten erop gericht zijn met name, maar niet uitsluitend, de volgende behandelingsnormen en regels op te nemen:

- a) eerlijke en billijke behandeling, met inbegrip van een verbod op onredelijke, arbitraire of discriminatoire maatregelen,
- b) nationale behandeling,
- c) meestbegunstigingsbehandeling,
- d) bescherming tegen directe en indirecte onteigening, met inbegrip van het recht op prompte, adequate en effectieve compensatie,
- e) volledige bescherming en veiligheid van investeerders en investeringen,
- f) andere doeltreffende beschermingsvoorzieningen zoals een "parapluclausule",
- g) gratis overdracht van kapitaalfondsen en betalingen door investeerders,
- h) subrogatieregels.

Handhaving: de overeenkomst moet voorzien in een doeltreffend en geavanceerd mechanisme voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en overheden, dat voorziet in transparantie, onafhankelijkheid van arbiters en voorspelbaarheid van de overeenkomst, met de mogelijkheid van bindende interpretatie van de overeenkomst door de partijen. Beslechting van geschillen tussen overheden moet ook hierin worden opgenomen, maar deze mag het recht van investeerders om zich te beroepen op de mechanismen voor beslechting van geschillen tussen investeerder en staat niet aantasten. Zij moet investeerders het brede scala aan bemiddelingsforums bieden dat hun thans krachtens de bilaterale investeringsovereenkomsten tussen lidstaten ter beschikking staat. Het mechanisme voor de beslechting van geschillen tussen investeerders en overheden moet garanties tegen kennelijk ongegronde of lichtzinnige vorderingen omvatten. De mogelijkheid om in het kader van de overeenkomst een beroepsmechanisme op te zetten voor gebruik bij beslechting van geschillen tussen investeerder en overheid, alsook de passende verhouding tussen dit mechanisme en nationale rechtsmiddelen moeten worden bestudeerd.

Koppeling met andere delen van de overeenkomst: bepalingen voor de bescherming van investeringen mogen niet worden gekoppeld aan elders in de overeenkomst gedane toezeggingen op het gebied van markttoegang op het gebied van investeringen. Beslechting van geschillen tussen investeerder en overheid is niet van toepassing op bepalingen inzake markttoegang. Deze toezeggingen inzake markttoegang kunnen in voorkomend geval regels bevatten die prestatievereisten verbieden.

Alle subcentrale overheden en instanties (zoals staten en gemeentes) moeten zich effectief houden aan de bepalingen van het hoofdstuk van de overeenkomst over de bescherming van investeringen.

Overheidsopdrachten

24. De overeenkomst zal de hoogste ambities nastreven, en de resultaten completeren van de onderhandelingen van de herziene overeenkomst inzake overheidsopdrachten wat betreft dekking (aanbestedende instanties, sectoren, drempels en dienstverleningscontracten, met inbegrip van met name openbare werken). De overeenkomst zal streven naar verbeterde wederzijdse toegang tot de markten voor overheidsopdrachten op alle administratieve niveaus (nationaal, regionaal en lokaal) en op het gebied van openbare nutsvoorzieningen, naar dekking van relevante activiteiten van ondernemingen op dit gebied, en naar een behandeling die niet minder gunstig is dan de behandeling van lokaal gevestigde leveranciers. De overeenkomst moet ook regels en disciplines bevatten voor het aanpakken van belemmeringen die een negatieve uitwerking hebben op de markten voor overheidsopdrachten van de ander, waaronder vereisten inzake lokale inhoud en lokale productie, met name wat betreft "Buy America(n)"-bepalingen, en vereisten die van toepassing zijn op openbare aanbestedingsprocedures, technische specificaties, beroepsprocedures en afsplitsingen, inclusief voor kleine en middelgrote ondernemingen, teneinde de toegang tot de markt te vergroten en in voorkomend geval de procedures te stroomlijnen, te vereenvoudigen en transparanter te maken.

REGELGEVINGSKWESTIES EN NIET-TARIFAIRE BELEMMERINGEN

25. De overeenkomst zal ertoe strekken onnodige belemmeringen voor handel en investeringen, met inbegrip van bestaande NTB's, met doeltreffende en efficiënte mechanismen weg te nemen, door een ambitieus niveau van compatibiliteit tussen regelgeving inzake goederen en diensten te bewerkstelligen, onder meer door middel van wederzijdse erkenning en harmonisatie en meer samenwerking tussen regelgevers. Compatibiliteit op het gebied van regelgeving moet het recht onverminderd laten op regels voor het bereiken van het aan elke zijde gewenste niveau van bescherming van de gezondheid, de veiligheid, de consumenten, de werknemers, het milieu en de culturele diversiteit, of van andere rechtmatige regelgevingsdoelstellingen, en is in overeenstemming met de in punt acht uiteengezette doelstellingen. Te dien einde moet de overeenkomst bepalingen over het volgende bevatten.

– *Sanitaire en fytosanitaire maatregelen (SFM)*

Wat sanitaire en fytosanitaire maatregelen betreft, moeten bij de onderhandelingen de door de Raad op 20 februari 1995 goedgekeurde onderhandelingsrichtsnoeren (document van de Raad 4976/95) worden gevolgd. De partijen moeten bepalingen vaststellen die voortbouwen op de SFM-overeenkomst van de WTO en op de bepalingen van de bestaande veterinaire overeenkomst, zij moeten fytosanitaire regels invoeren en een bilateraal forum opzetten voor verbeterde dialoog en samenwerking op het gebied van SFM-gerelateerde kwesties. In gebieden die vallen onder de bestaande overeenkomst tussen de EU en de VS moeten de relevante bepalingen als uitgangspunt van de onderhandelingen worden genomen. Bepalingen van het SFM-hoofdstuk zullen voortbouwen op de belangrijkste beginselen van de SFM-overeenkomst van de WTO, met inbegrip van de vereiste dat de SFM-maatregelen van beide zijden gebaseerd zijn op wetenschap en op internationale normen of wetenschappelijke risicobeoordelingen - onder erkenning van het recht van partijen om risico's in te schatten en te beheren in overeenstemming met het beschermingsniveau dat partijen noodzakelijk achten, met name ingeval onvoldoende relevante wetenschappelijke gegevens beschikbaar zijn -, maar dat zij alleen worden toegepast voor zover dit nodig is om het leven of de gezondheid van mens, dier of plant te beschermen, en dat zij op transparante manier en tijdig worden ontwikkeld. De overeenkomst moet ook trachten mechanismen op te richten voor samenwerking tussen de partijen, waarin onder meer de equivalentie op het gebied van dierenwelzijn zal worden besproken.

De overeenkomst moet gericht zijn op volledige transparantie inzake sanitaire en fytosanitaire maatregelen die van toepassing zijn op handel, en moet met name bepalingen bevatten betreffende de erkenning van gelijkwaardigheid, de implementatie van het beginsel dat vooraf lijsten van voedselproducenten worden opgesteld, het voorkomen van de toepassing van inkleding, erkenning van de gezondheidsstatus van de partijen als ziekte- en pestvrij en het beginsel van regionalisering van zowel dierziekten als plantenplagen.

– *Technische regels, normen en conformiteitsbeoordelingsprocedures*

Voortbouwend op de verbintenissen van de partijen uit hoofde van de WTO-overeenkomst inzake technische handelsbelemmeringen (de TBT-overeenkomst) moeten de partijen ook trachten bepalingen vast te stellen die voortbouwen op en een aanvulling vormen op dergelijke bepalingen, teneinde de toegang tot elkaars markten te vergemakkelijken, en een mechanisme in te stellen ter verbetering van de dialoog en samenwerking, om zodoende bilaterale TBT-kwesties aan te pakken. Dergelijke bepalingen zouden, tevens met het oog op de vaststelling van relevante internationale normen, gericht zijn op het bereiken van meer openheid, transparantie en convergentie in regelgevingsbenaderingen en -vereisten en verwante processen voor de ontwikkeling van normen alsook, onder meer, op het verminderen van overbodige en belastende test- en certificeringsvereisten, het vergroten van het vertrouwen in onze respectieve instanties voor conformiteitsbeoordeling, en het versterken van de algemene samenwerking op het gebied van conformiteitsbeoordeling en normalisatiekwesties. Voorts is beraad nodig over bepalingen betreffende etikettering en middelen om misleidende informatie voor consumenten te bannen.

– *Coherentie van regelgeving*

De overeenkomst zal transversale regels bevatten over coherentie en transparantie van regelgeving ten behoeve van de ontwikkeling en tenuitvoerlegging van efficiënte, kosteneffectieve en meer compatibele regels voor goederen en diensten, waaronder vroegtijdig overleg over belangrijke regels, gebruik van effectbeoordelingen, evaluaties, periodieke controles van bestaande wettelijke maatregelen, en toepassing van goede regelgevingspraktijken.

– *Sectorale bepalingen*

De overeenkomst zal, als bepaling of als bijlage, aanvullende verbintenissen of maatregelen bevatten die gericht zijn op de bevordering van compatibiliteit van regelgeving in specifieke, wederzijds overeengekomen goederen- en dienstensectoren, ter vermindering van de kosten die worden veroorzaakt door verschillen in regelgeving in bepaalde sectoren. Hierbij moeten onder meer en waar passend mogelijkheden onder de loep worden genomen zoals harmonisatie van regelgeving, equivalentie, en wederzijdse erkenning. Er moeten specifieke en materiële bepalingen en procedures komen voor sectoren die van groot belang zijn voor de trans-Atlantische economie waaronder (maar niet beperkt tot) automobielen, chemicaliën, farmaceutica en andere gezondheidsindustrieën, informatie- en communicatietechnologieën en financiële diensten, met het oogmerk bestaande niet-tarifaire belemmeringen te verwijderen, te voorkomen dat nieuwe niet-tarifaire belemmeringen in het leven worden geroepen, en ruimere markttoegang te verschaffen dan uit hoofde van de horizontale regels van de overeenkomst mogelijk is. Wat betreft de financiële diensten moeten de onderhandelingen ook gericht zijn op het opzetten van gemeenschappelijke kaders voor samenwerking tussen toezichthouders.

26. De overeenkomst dient ook een kader te bevatten voor het opsporen van mogelijkheden en voor het in goede banen leiden van verdere werkzaamheden op het gebied van regelgeving, met inbegrip van voorzieningen die een institutionele basis bieden om de resultaten van toekomstige besprekingen over regelgeving in de algemene overeenkomst te integreren.
27. De overeenkomst moet bindend zijn voor alle regelgevers en andere bevoegde instanties van beide partijen.

REGELS

Intellectuele-eigendomsrechten

28. De overeenkomst moet aan intellectuele-eigendomsrechten gerelateerde kwesties bestrijken. In de overeenkomst zal tot uiting komen hoezeer beide partijen hechten aan de bescherming van intellectuele eigendom en zal worden voortgebouwd op de lopende dialoog tussen de EU en de VS in dit verband.
29. Bij de onderhandelingen moeten met name gebieden worden aangepakt die belangrijk zijn voor de bevordering van de uitwisseling van goederen en diensten waarmee intellectuele eigendom gemoeid is, dit om innovatie te ondersteunen. Doel van de onderhandelingen is dat met deze overeenkomst het beschermingsniveau verbetert en de geografische aanduidingen van de EU worden erkend, waarbij wordt voortgebouwd op de TRIP's en deze worden aangevuld en waarbij tevens het eerdere gebruik op de VS-markt wordt bekeken, met als doel een bevredigende oplossing te vinden voor bestaande conflicten. Na voorafgaand overleg met het Comité handelspolitiek zullen tijdens de onderhandelingen ook andere vraagstukken in verband met intellectuele-eigendomsrechten worden aangesneden.
30. De overeenkomst zal geen bepalingen over strafrechtelijke sancties bevatten.

Handel en duurzame ontwikkeling

31. De overeenkomst zal verbintenissen van beide partijen bevatten op het gebied van arbeids- en milieuaspecten van handel en duurzame ontwikkeling. Maatregelen om de handel in milieuvriendelijke, koolstofarme en energie- en hulpmiddelefficiënte goederen, diensten en technologieën te vergemakkelijken en te bevorderen (zoals door groene overheidsopdrachten) en om geïnformeerde keuzen door consumenten te ondersteunen, worden overwogen. De overeenkomst zal ook bepalingen bevatten ter bevordering van het navolgen en het effectief toepassen van internationaal overeengekomen normen en overeenkomsten op het gebied van werk en milieu, als een noodzakelijke voorwaarde voor duurzame ontwikkeling.

32. De overeenkomst zal mechanismen bevatten ter ondersteuning van de bevordering van fatsoenlijk werk, door doeltreffende binnenlandse tenuitvoerlegging van kernnormen van de internationale arbeidsorganisatie (IAO), zoals vastgelegd in de verklaring van de IAO van 1998 inzake fundamentele arbeidsnormen en de desbetreffende multilaterale milieu-overeenkomsten, alsook om samenwerking op het gebied van handelsgerelateerde aspecten van duurzame ontwikkeling te versterken. Het belang van de tenuitvoerlegging en handhaving van binnenlandse wetgeving betreffende arbeid en het milieu moet ook benadrukt worden. De overeenkomst moet ook bepalingen bevatten ter ondersteuning van internationaal erkende normen van maatschappelijke verantwoordelijkheid van ondernemingen, alsook voor het behoud, het duurzaam beheer en de bevordering van handel in rechtmatig verkregen en duurzame natuurlijke hulpbronnen zoals kaphout, wilde flora of fauna, of visvoorraden. De overeenkomst zal voorzien in controle op de uitvoering van deze bepalingen door middel van een mechanisme met deelname van de civiele samenleving, en een mechanisme voor beslechting van eventuele geschillen.
33. De economische, sociale en milieugevolgen zullen worden onderzocht door middel van een onafhankelijke duurzaamheidseffectbeoordeling, met betrokkenheid van de civiele samenleving, die gelijktijdig met de onderhandelingen zal worden uitgevoerd en vóór de parafering van de overeenkomst zal worden afgerond. Doel van de duurzaamheidsbeoordeling zal zijn te verduidelijken welke gevolgen de overeenkomst naar verwachting zal hebben op het gebied van duurzame ontwikkeling, alsook maatregelen voor te stellen (op handels- en andere gebieden) om maximaal voordeel te halen uit de overeenkomst en potentiële negatieve gevolgen ervan te voorkomen of te beperken. De Commissie zorgt ervoor dat de duurzaamheidsbeoordeling wordt uitgevoerd in een regelmatige dialoog met alle relevante belanghebbenden uit het maatschappelijk middenveld. Tijdens de onderhandelingen onderhoudt de Commissie ook een regelmatige dialoog met alle relevante belanghebbenden uit het maatschappelijk middenveld.

Douane en handelsbevordering

34. De overeenkomst moet bepalingen bevatten die de handel tussen de partijen bevorderen en tegelijkertijd zorgen voor effectieve controles en anti-fraudemaatregelen. Daartoe moet de overeenkomst onder meer ambitieuze verbintenissen bevatten over regels, vereisten, formaliteiten en procedures van de partijen op het gebied van invoer, uitvoer en doorvoer, die verder gaan dan de verbintenissen die in het kader van de WTO zijn aangegaan. Met deze bepalingen moet de modernisering en vereenvoudiging van regels en procedures worden bevorderd en de moet beschikbaarheid van standaarddocumenten, transparantie, wederzijdse erkenning van normen en samenwerking tussen douaneautoriteiten worden gepropageerd.

Sectorale handelsovereenkomsten

35. De bestaande sectorale handelsovereenkomsten, zoals de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten betreffende de handel in wijn, in het bijzonder de onderhandelingen over benamingen in bijlage II bij de Overeenkomst van 2005, de Overeenkomst inzake wederzijdse erkenning tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten en de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Verenigde Staten van Amerika betreffende douanesamenwerking en wederzijdse administratieve bijstand in douaneaangelegenheden, moeten bij de nieuwe overeenkomst, waar passend, worden herzien, uitgebouwd en aangevuld.

Handel en concurrentie

36. De bedoeling moet zijn in de overeenkomst bepalingen op te nemen betreffende concurrentiebeleid, waaronder bepalingen over antitrust, fusies en staatssteun. Daarnaast moeten overheidsmonopoliën, overheidsbedrijven en ondernemingen met speciale of exclusieve rechten in de overeenkomst worden behandeld.

Handelsgerelateerde energie en grondstoffen

37. De overeenkomst zal bepalingen bevatten over handels- en investeringsgerelateerde aspecten van energie en grondstoffen. De onderhandelingen moeten erop gericht zijn in energie-aangelegenheden een open, transparant en voorspelbaar bedrijfsklimaat te scheppen en onbeperkte en duurzame toegang tot grondstoffen te verschaffen.

Kleine en middelgrote ondernemingen

38. De overeenkomst zal bepalingen bevatten over handelsgerelateerde aspecten van kleine en middelgrote ondernemingen.

Kapitaalverkeer en betalingen

39. De overeenkomst zal bepalingen bevatten over de volledige liberalisatie van lopende betalingen en kapitaalverkeer, en zal een "standstillclausule" bevatten. Er zullen afsplitsingsvoorzieningen zijn (bv. in geval van ernstige moeilijkheden in verband met het monetaire en wisselkoersbeleid, of voor het prudentieel toezicht en de belastingen), die in overeenstemming zullen zijn met de bepalingen van het EU-verdrag over het vrije verkeer van kapitaal. Bij de onderhandelingen moet rekening worden gehouden met de gevoeligheden die verbonden zijn aan de liberalisering van kapitaalverkeer dat geen verband houdt met directe investeringen.

Transparantie

40. In de overeenkomst zal aandacht worden geschonken aan transparantie. Te dien einde zal zij bepalingen bevatten over:
- de verbintenis om van tevoren belanghebbenden te raadplegen over de invoering van maatregelen die gevolgen hebben voor de handel en investeringen;
 - de openbaring van algemene regels en maatregelen met gevolgen voor de internationale handel en investeringen in goederen en diensten;
 - transparantie wat betreft de toepassing van maatregelen die gevolgen hebben voor de internationale handel en investeringen in goederen en diensten.
41. De overeenkomst laat de wetgeving van de Unie en haar lidstaten betreffende de toegang van het publiek tot documenten volledig onverlet.

Andere regelgevingsgebieden

42. Aansluitend op een analyse door de Commissie en in voorafgaand overleg met het Comité handelspolitiek, kunnen in de overeenkomst, in overeenstemming met de EU-Verdragen, bepalingen worden opgenomen over andere gebieden die verband houden met de handel en economische betrekkingen indien beide partijen tijdens de onderhandelingen aangeven daar belang in te stellen

Institutioneel kader en slotbepalingen

43. *Institutioneel kader*

De overeenkomst zal een institutioneel kader oprichten om een doeltreffende follow-up op de verbintenissen uit hoofde van de overeenkomst te waarborgen, alsook om de geleidelijke verwezenlijking van compatibiliteit tussen de regelgevingen te bevorderen.

44. De Commissie zal, in een geest van transparantie, aan het comité handelspolitiek periodiek verslag uitbrengen over het verloop van de onderhandelingen. Overeenkomstig de Verdragen kan de Commissie aan de Raad aanbevelingen doen over eventuele bijkomende onderhandelingsrichtsnoeren betreffende elk onderwerp, met dezelfde procedures voor aanneming, met inbegrip van de stemregels, als voor dit mandaat.

45. *Beslechting van geschillen*

De overeenkomst zal een passend mechanisme bevatten voor beslechting van geschillen, dat waarborgt dat de partijen wederzijds overeengekomen regels naleven.

De overeenkomst moet bepalingen bevatten voor het doelmatig oplossen van problemen, zoals een mechanisme voor flexibele bemiddeling. In dit mechanisme wordt bijzondere aandacht besteed aan het faciliteren van de beslechting van geschillen in NTB-vraagstukken.

46. *Authentieke talen*

De overeenkomst, die in alle officiële EU-talen gelijkelijk authentiek zal zijn, zal een taalclausule bevatten.